

Prügi sorteerimine uueks hobiks!

MARJA-LIISA MERISTE,
VORMSI KESKKONNA- JA
PLANEERINGUSPETSIALIST

Aastal 2022 tekitati Eestis keskmiselt 373 kilogrammi jäätmeid inimese kohta. Ringlusesse võeti 33% jäätmetest. Suure osa jäätmetest moodustavad põlevkivi töötlemisel tekkivad jäätmed ja seetõttu tekib Eestis inimese kohta 2,5 korda rohkem jäätmeid kui Euroopa Liidus keskmiselt.

Liigiti kogumine on kohustuslik kõigile nii kodus, haridusasutuses kui ka töökohas. Liigiti kogumata jäätmete ringlusse võtmine on keerukas ja seetõttu märgatavalt kallim.

Sorteerimise ning liigiti kogumise peamine eesmärk on võtta võimalikult palju jäätmeid ja prügi ringlusesse tagasi; kasutada näiteks sama klaaspudelit uuesti või toota plastpakendist uus plastpudel. Alumiiniumist joogipurke on võimalik praktiliselt piiramatult kordi uuesti ringlusesse suunata – väheneb vajadus maagi kaevandamiseks.

Lõviosa sorteerimist vajava prügi saab jagada kolme gruppi.

1. Pakendid, mis jaguneb omakorda: a) plast, metall, joogikartong, b) terve klaaspakend, c) papp. Pakend on nii saiakilekott, pudruhelveste karp kui kohvikoores pakk. Pakendit ei pea pesema, aga see peab olema piisavalt puhas, et ta ei määri ära teisi jäätmeid.

Prügi liigiti kogumine Vormsi vallavalitsuses.
Foto: Egon Erkmann

2. Biojätmed – toidujäätmed, kartulikoored ning aias tekkivad rohimisjätmed ja puulehed. Biojätmed tuleb komposteerida ja neid ei tohi panna teiste jäätmete sekka, sest see rikub kõik teised jäätmegrupid

3. Segaalmejätmed – see grupp peaks olema mahult kõige väiksem, sest sinna sobib vaid see, mis kuhugi mujale ei liigitu. Näiteks katkised nõud, vanad pastakad, suured kondid, mis ei lagune, mähkmed, pakendid, mida ei ole võimalik puhastada.

Oluline on teada, et ravimeid ei tohi segaalmejätmete hulka visata. Kasutamata või aegunud ravimid liigituvad ohtlike jäätmete alla. Need tuleb viia ohtlike jäätmete kogumiskohta. Ka apteegid võtavad kasutamata jäänud ravimeid vastu. Kindlasti ei tohiks ravimeid tualettipotist alla lasta, sest

see tekitab reostuse vees ja võib tappa veeorganismid. Lõpuks võivad ravimite sisalduvad ained jõuda meie joogivette.

Peale ülaltoodud kolme põhigrupi on veel jäätmeid, mida saab eraldi sorteerida, kuid mida ei teki igapäevaselt. Need saab viia jäätmejaama.

- **Ohtlikud jäätmed:** värvid, lakid, õlid, eelnevalt nimetatud ravimid, taimekaitsevahendid jms. Patareide ja päevalguslampide jaoks on kogumiskonteinerid ka avalikes kohtades, enamasti kauplustes.

- **Suurjäätmed:** mööbel ja madratsid.

- **Ehitusjäätmed:** penoplast, töödelatud puit, lehtklaas jms.

- **Elektroonikajätmed:** külmkapid, mikrolaineahjud, arvutid, konditsioneerid jms.

Vormsi 2024. aasta prügimaks ja tasu kujunemine

Alates 20. maist 2024 jõustusid Vormsi vallavalitsuse korraldusega nr 59 „Vormsi valla jäätmeveo teenustade ja jäätmejaama hinnakirja kehtestamine” uued maksumäärad jäätmete valdkonnas.

Kuna määrad muutusid aasta sees, tuleb arvestada tasu kujunemisel nii vana kui uue hinnaga. Prügimaksu arved väljastatakse novembris.

Tasu arvutamine näide kohaliku elaniku puhul: kuni 19.05.2024 (140 päeva) kehtis hind 20 € aastas, alates 20.05.2024 (226 päeva) on hind 35 € aastas. Seega tuleb proportsionaalselt välja arvutada summad vana ja uue tariifi järgi ning need omavahel liita. Antud juhul tuleb aastaseks prügimaksuks 29,26 €.

Prügimaksu koondsummad 2024. aasta eest	
Vormsi valla elaniku aasta prügimaks	29,26 €
Kinnisasja omanikud, kelle kinnistul asub suvila või eluruum	84,70 €
FIE-d ja ettevõtted muudelt tegevusaladelt	76,91 €
Majutusasutused kuni 10 voodikohta, telkimisplatsid kuni 5 telkimiskohta, ning äriruumides tegutsevad FIE-d	138,52 €
Majutusasutused üle 10 voodikoha ja telkimisplatsid üle 5 telkimiskoha, kaubandus- ja toitlustusettevõtted	184,70 €

SORTEERIMINE ON LIHTNE!

PAPP-, PABERPAKEND

Voldi suured papist pakendid kokku või rebi tükkideks, nii võtavad nad vähem ruumi. Veendu, et materjal on puhas ja kuiv.

SOBIVAD

- Paberist ja papist pakendid (nt pappkastid ja -karbid, paberkotid, pakkepaber)

EI SOBI

- Määrduvad/vettinud paber ja papp
- Pehmepaber (nt tualett-paber)
- Ajalehed, ajakirjad, raamatud
- Koopia- või joonistus-paber
- Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp, kartong (nt mahlapakid, kommi- ja šokolaadipaberid)
- Tapeet

PLAST-, METALLPAKEND, JOOGIKARTONG

Loputa vajadusel, et ei määriks teisi pakendeid. Jäta korgid-kaaned peale.

SOBIVAD

- Tarbekaupade, toiduainete, jookide, kosmeetika- ja hooldustoodete plastist pudelid, karbid ja topsid
- Kilekotid, kilepakend
- Metallpakendid (nt konservikarbid, kanistrid, alumiinium-purgid, metallkorgid ja -kaaned)
- Joogikartong (nt piima- ja piimatoodete, mahla- ning veinipakendid)
- Muust materjalist pakendid (va papp-, paber ja klaaspakend)

EI SOBI

- Plastist ja kummist tooted, mis ei ole pakendid
- Ehitusmaterjalid
- Rõivad ja jalanõud
- Ohtliku aine märgisega tähistatud toodet sisaldavad pakendid

KLAAS-PAKEND

Loputa vajadusel, et ei määriks teisi pakendeid. Eemadada korgid ja kaaned, sildid võivad jääda.

SOBIVAD

- Klaaspudelid ja -purgid (nt karastus- ja alkohoolsete jookide pudelid, klaaspurgid)

EI SOBI

- Akna- leht- ja peegelklaas
- Valguslambid ja elektripirnid
- Keraamika, kristall ja portselan (nt toidunõud, vaasid jne)
- Kuumuskindel klaas (nt ahjukindlad toidunõud)

SEGA-OLMEJÄÄTMED

Kui kogud pakendi- ja toidu-jäätmed eraldi, väheneb sega-olmejäätmete hulk märgatavalt.

PANE TÄHELE!

KASUTUSKÖLBMATU suuremõtmeline jääde vii jäätmejaama.

KASUTUSKÖLBLIK mööbel, elektroonika ja riided anna edasi sõbrale või mõnele taaskasutusega tegelevale organisatsioonile.

OHTLIKUD jäätmed nagu värvi-, liimi-, laki- ja lahustijäätmed jaepakendis, aegunud ravimid, kemikaalide ja pestitsiidide jäätmed, elavhõbedat sisaldavad jäätmed, tule- ja plahvatusohtlikud jäätmed, patareid ja akud vii jäätmejaama.

PAKENDID PANE KOGUMISVAHENDISSE LAHTISELT.

Kogumisvahendisse on lubatud panna ainult kuivad, tootest tühjad pakendid, mis ei määri teisi pakendeid. Suuremahulised pakendid suru eelnevalt kokku.

KAHTLUSE KORRAL PANE SEGAOLMEJÄÄTMETE HULKA.

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ
teenindusinfo@tvo.ee / +372 5300 0011

Biojätmed: toidujäätmed ja aiapäätmed

• **Toidujäätmed** on nii söögi valmistamisel tekkinud jäätmed näiteks kartuli- ja munakoored, tee- ja kohvipaks kui ka järgi jäänud või riknenud toit, sealhulgas väikesed kondid.

• **Aia- ja haljastujäätmeteks** on näiteks niidetud muru, puude lehed, üles kitkutud umbrohi, lõikelilled, hekipügamise jäägid.

Biojätmetega koos võib koguda ka teisi biolagunevaid jäätmeid nagu salvrätid, majapidamis-paber, määrduvad papp ja paber millel pole teipi küljes.

Oluline on meeles pidada, et

biojätmeid ei viida metsa. Selline teguviis soodustab kahjurite ja võõrliikide levikut ja võib muuta selles paigas välja kujunenud looma- ja taimeliikide omavahelist tasakaalu.

Võõrliigid – Hispaania teetigu ja mustpea nälkjas – elavad metsa all talve üle ning paljunevad kontrollimatult, et naasta rikkaliku söögiga koduaeda.

Koduaias kompostimisel on võimalik kahjuritel paremini silm peal hoida ja nende levikut ohjes hoida.

Lisaks saavad metsa all segamatult

levida seemnete ja juureosadega sinna viidud invasiivsed taimeliigid nagu pargitatar, verev lemmalts, Kanada kuldvits või üheaastasi kiirekasvulisi liike nagu harilik kirikakar ja punane jänese-kapsas. Esimene neist on Eesti lääneosas ja saartel juba metsistunud.

Tasub mõelda sellelegi, et koduaiast taimejätmete eemaldamisega viite minema toita need ehk tulevase väetise, mille saab kompostiks muutes oma ilutaimedele või köögiviljadele tagasi anda.

Kompostimisest loe lähemalt: kompostiljon.ee